

בסיעתא דשמיא

קובץ אמרי קודש מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בשבת קודש
פרשת שלח
דהאי שתא תשס"ה לפ"ק

* * *

י"ל פה הצרות באבוב
שנת וב"ו תנש"א מלכותך לפ"ק
ע"י חברה קנז ספרים
דבית המדרש הגדול דקהל שערי ציון ד'באבוב
בגשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ברוקלין, ניו יארק

לזכר עולם יהי צדיק

נשמת כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו
מון נפתלי צבי זוקללה"ה זי"ע הכ"מ
בן כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו
מון שלמה זוקללה"ה זי"ע

נסתלק לגנוי מרומים

ביום י"ב אדר ב' שנת תשס"ה לפ"ק

דברי תורה שזכינו לשמוע מב"ק מרן ארזמו"ר שליט"א בסעודת ליל שב"ק פורשת שלא שנת תשס"ה לפ"ק

ועברי כלב עקב היתה רוח לור מהפוכות למגלים, ואיזה שייכות
אחרת עמו וימלא אחרי והביאותיו יט צנייהס.
אל הארץ אשר בא שמה וזרעו אמנס יתבאר על פי דברי
יורישה (ממדנר יד, נד). ודקדקו הרה"ק מוה"ר ליבוש זאקלוקבער
המפרשם בלשון הכמוז עקב הימה זצ"ל [מגדולי המלמדים של הרה"ק הרבי
רוח אמרת עמו, שלא מלינו מצד לו ר' אלימלך מליזענבס ז"ע והרה"ק הרבי
צבל המורה כולה. גם נריכים להצין מולובלין ז"ע, וסי' אוהב דנוק מאת עס
הכוונה בציבות וימלא אחרי. עוד יש הרה"ק מראפשיין ז"ע] בספרו הק'
לקדק באומרו והציאומיו אל הארץ ליקוניש מוהרי"ל (ליקוניס) לפרש
אשר בא שמה, שנראה לכאורה כשפת מאה"כ (השע יד, י) כי ישרים הרבי
יסר, דמאמר שאמר והציאומיו אל ד' צדיקים ילבו בם ופושעים יבשלו
הארץ, למה חור ואמר אשר בא שמה, בם. ויש לקדק, למה אמר ישרים
וכי לא ידענו שכונתו על הארץ אשר דרכי ד' בלשון רבים, הו"ל למימר
יצואו שמה בני ישראל. ומו איכא בלשון יסיה, כי ישר דרך ד'.

למדק על שסייס הפסוק, ונרעו וקמז לצאר נהקס לפרש מקרא
יורשנה, ולפי המרגוס יונמן ועוד קודש צפרשתמו (ממדנר יד, נח) ויהושע
מפרשי המורה, שהוא מלשון ירושה, בן נון ובלב בן יפנה חיי מן האנשים
קשה מאי קמ"ל קרא, פשיטא שזרעו החם ההולכים לתור את הארץ,
יורשנה, שהרי כל בן יורש את אביו. ודרכו מו"ל בגמרא (ב"צ קיח:) מלמד
ונקדים לצאר דברי חכמו"ל שנטלו חלקס של המרגלים צא"ר.
צמדט ממומא (צפרשתן פסקא ד) ופסוקות כוננת הגמרא הוא ע"ד
שלא לך אנשים וגו', עליהם משה אמרס ז"ל במוגה (טו) כל אחד ואחד
אומר (דברים נב, ט) כי דור יש לו שני חלקס, אחד בנג עין ואחד
תהפוכות המה וגו'. ואין המדרש בגיהנס, זכס נדיק נטל חלקו וסלק
הוס אומר אלף דרסווי, כי מה ענין סצירו בנג עין, נחמיצ רשע נטל חלקו

הקדושה על ידי העבודה בכל יום ויום, למדריגה. וכן יהי לעתיד לבא, שיתגדלו ויתרבו הימים בקדושה יתירה
ועו"ש באורך. וכן יעזונו ד' אלקינו, בכל יום, כמו שהי' ביציאת מצרים.
וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו וז"ש, "כימי" צאתך מארץ מצרים
נפלאות ע"י ביאת משיח צדקנו במהרה אראנו נפלאות, כלו' שגם אז תתרכה
כימינו אמין.

* * *

ותלק סבירו בגיהנם, אמר רבי משמיאל מאי קראה, גבי לדיקים כמיז (שעי' סא, ז) לכן צאלס משנה י"א, גבי רשעים כמיז (ידמי' ז, יח) ומשנה שצרון שצרה, ורואי להצונן בזה, מינח מה שענשו המרגלים שלא זכו ליקח חלקם צארך, אצל מפני מה זכו יהושע וכל צירש חלקם, הלא בזה שלא דצרו סרה על הארץ ולא אמרו שקר כמו שאר המרגלים, די להם לעמוד בחלקם המגיע להם. נעי' ספה"ק אודה ישראל פי קרח שמצאר דצרי הגמי' נמש' מוגיה הני"ל, כי הצדיק צמעשו מאסף ומקבץ כל היעונות הקדושות הנמצאין בחלק הרע, והרשע מושך לעמו כל חלקי הרע הנמצא צמוך הטוב, וממילא זוכה הצדיק גם לחלקו של הרשע צון עדין, והרשע נוטל חלקו של הצדיק צגיהנם, יעי"ש צאורך].

אולם הכוונה בזה, כי הקצ"ה אינו מקפח שצר כל צרי' על כל מחשבה ופעולה טובה שעושה, והנה יהושע וכל צראוס רשעת המרגלים שפסכו ענה רעה לגנות ולצות את הארץ הקדושה צדיצורי שקר ולטון הרע, היו יראים לפסס להוכיחם על זאת, להיותם מועטים נגד הרצים, על כן אצוו דרך זה להחציר עם המרגלים אחד צפה ואחד צלב, היינו שכלפי סוך

עושה רצונו בזה, ואז יש בכח אדם להריס ניצוצין קדישין לשורשם. וזה פירוש הפסוק, בבואכם אל הארץ, דהיינו אל הארציות, ותדעו נאמנה אשר אני מביא אתכם שמה, כי אני הבאתי אותך לזה, שהיעבון והצטאון מאת השי"ת, והשביעה גם כן מאתו. אז והי' באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לד', ותגביהו הניצוצין קדישין למעלה ודפח"ח, עכלה"ק. [ובבחינה זו סיפר כ"ק אמנו"ד זצ"ל, כי אחד מרבותינו הקדושים מצדיקים הקודמים הי' עני ראב"ן, ונדמן כמה פעמים שלא הי' לו מה לאכול והי' רעב מאוד. ופעם כשהי' רעב ולא הי' לו מה לאכול, ובא לידי כלות הנפש, הי' מחזק את עצמו באומרו, חייב אני להודות ולהלל להשי"ת שאני רעב, והי' יש הרבה אנשים חולאים שאינם יכולים לאכול, ואף אינם רעבים וצמאים כלל מחמת חולי רח"ל. וכך התחיל הרבי ר' ושא זי"ע לרקוד בשמחה עצומה על זה שהוא רעב, שזה ראי' שגופו בריא וחזק].

רצונו, היינו תאוותו, אפילו התאוות שברך היתה, מפני רצונו, כלי' מפני רצון שמים, שיחפוץ רק דברים שבקדושה, ועי"ז מבטל רצון הסטרא אחרת, המסית לתאוות האסורות, כי לא יבא מן התאוות והרצונות המותרות, אל התאוות ורצונות האסורות, כדברי כ"ק מו"ן הדברי חיים.

למדת הילסה יוסר מכלי יולמו וכי'. [ו] על זה ילאו וישמקוקו, לצוא בספה"ק תפארת שלמה (פי' שמות בד"ה א"י ויהי) כתב לפרש מה שאמרו חז"ל (ביצה טז) הלל מרה אחרת היתה בו ברוך ר' יום יום, כי זהו דרך הצדיקים והקדושים, שמשתוקקים תמיד להתחדש בעבודה חדשה בכל יום, והולכים ומתעלים ממדרגה למדרגה על ידי התורה והתפלה בתוספות קדושה בכל יום. וזה שאמר ברוך ד' יום יום, כלי' שנתברך השם הוי"ה בקרבו בכל יום יום, על ידי שנתחדש ונתרבה אצלו הקדושה במדרגה גבוהה מאוד.

[ה] שלא יספון כלל זולת אהבת השם יצרך ויעטלה. ויש להמליץ בזה דברי המשנה בפרק שני דמסכת אבות אשר אנו לומדים היום (משנה ד') כפל רצונך מפני רצונו כדי שיצטל רצון אחרים מפני רצונך. והכוונה, שצריך האדם לבטל

[ג] מדות שצאלס המה צמנית גסס מורכבים מדי' לזכות אלוזמה ולצנה וכו', והוא משוקף צמוש המישוש, אך השכל שצאלס הוא רומני וכו', ואך משוקף האלס שכלו צהמדות, וחלמט הוא שלימות האלס שימשך צמדומיו אלמט השכל וכו'.

כלו' כי גוף האדם מורכב מדי' ליחות, אדרומה ולבנה ירוקה ושחורה, ושורשם ארבעה יסודות, אש רוח מים ועפר, ושכלו של האדם משותף עם ד' יסודות הללו, וכל הז' מדות תלויות וכלולים בזה, וההתגברות של אחד מיסודות הללו, גורם למדות רעות, שע"י התגברות יסוד האש, נמשך להאדם מדת הגאווה, וגם מדת הכעס שנכלל בגאווה, שמתוך שהוא בגאות הוא מתכעס כשאין עושים רצונו, ומיסוד הרוח נמשך ענין שיחה בטילה ופגם הדיבור, מיסוד המים נמשך להאדם תאות התענוגים והחמדוה והקנאה, ובהתגברות יסוד העפר נמשך להאדם מדת העצבות והעצלות בקיום התורה והמצוות, וכמבואר בארוכה בספרים הקדושים.

ונמצא כי אם האדם מרגל אחרי ארבעה יסודות הללו, אז מושך מוחו ושכלו אל מדרתו למטה, וצריך האדם ליחוד בזה שלא יזמשך שכלו אחר הדי' ליחות הכלולים בגופו, אלא יהי' מוחו ושכלו שליט על לבו, שמדרתו ופעולותיו ימשכו אחר השכל, ולא ח"ו שיהי' נפש הבהמית שליט על השכל.

[ד] מכל מקום ילכד ח"ו צמלמה, כי יסומנו ילכו להלאות פנים של היסוד, כי אם ח"ו רק יסקיע נפשו צהמלמה לא יצלל.

והאופן להנצל מרשת היצר הרע אשר טומן לרגלי האדם בתאות עולם הזה, הוא על ידי שמתכוונן האדם בעת העסק בענינים גשמיים, כגון בשעת האכילה יחשוב בלבו, מי נתן טעם במאכל הזה, ומי הוא המשפיע שיהי' האדם תאב לאכול ולשתות ולאחוב את המאכל, הלא הקב"ה הוא הנותן טעם במאכל, כדי שהאדם כאכילתו יעלה הניצוצות הקדושות אשר נמצאים בהמאכל.

וכן מבואר בספה"ק עבודת ישראל בפרשתנו, שהביא בשם הרמ"ק הרבי ר' זושא מאניפאלי ז"ע, שאמר לפרש מאמר הכתוב (מדרב טו, יח) דבר אל בני ישראל בנאמכם אל הארץ אשר אני מבוא אחכם שמה והי' באבלכם וגו' תרימו תרומה לך. וזה לשונו הק', כשהאדם אוכל בתאותו לפי דמיונו שאי אפשר ליחות בלא אכילה ושתי', בודאי מן הנמנע שירים ניצוצי הקדושה שבתוך המאכל למעלה. רק אם האדם חכם ומשכיל על דבר, ואומר בלבו, הלא בודאי אם הבורא ב"ה רצה שנח"י בלי אכילה, בודאי הי' אפשר להתקיים כמו עתה, אלא שהבורא ב"ה רצונו להחיות נפש כל חי על ידי אכילה, ועל ידי זה אני מוכרח לאכול בקדושה וטהרה, שאני

צלל, הי' יכול לגלות לפני ישראל כוונתו הרעויה לאמר עלה נעלה, ולספר צצמ הארץ.

אך צלמט ענין זה תריך הצנה, שהרי מדת השקר היא מדת גרועה ומגונה מאוד, ואיך יכלו יהושע וכלו להשתמש צמדה גרועה הל', ולרמות את המרגלים כאלו הם צענה אמת עמהם. אמנם מבואר צספרים הקדושים כי זהו דרך הלדיקים השלמים, להשתמש צעזומתם גם צמדות מגומות כשהן למוך גבוה, והיינו שמהפכים את מדות הרעות ומציאין אופן אל הקודש פנימה, וכגון עומת קדושה, גאות קדושה וכו', וצוה מוספים מם כמ אל הקדושה, על ידי שמהפכים את מדות המגומות לטובה, ולכן שרכס הרצה מאוד. וכמו כן יהושע וכלו, אף שהשתמשו צמדת השקר, שהיא דצר מגונה מאוד, מכל מקום לא הפסידו מזה כלום, אדרצה הריחו עי"ז ריח גדול צנוסף לשכר המיועד להם, כי ע"י ההשתמשות צמדת השקר, עשו את השקר טפל למדת האמת, והתקינו צוה מיקון גדול להלביט את לצבות צני ישראל צשהתקנות גדולה לארץ ישראל, והספיקו צוה כמ ואומן אל הקדושה.

אמנם לא כן הי' דעת המרגלים, רק אדרצה, המה צפחומתם אמוו דרך הפוך לגמרי, כי לא די שהיו מדברים שקר ומרמה על ארץ ישראל, אלא צנוסף לזה עשו את האמת טפל למדת השקר, דהנה כאשר צלו המרגלים להוציא דצמט הרעה על הארץ ולספר לישראל דצרי צנה, היו יראים צנפסס פן לא יעשו דצריהם פרי ולא יכו שורש צלבות צני ישראל, כי צודאי מממת גודל צציעמס ומשוקמס אל הארץ אשר נצצע הקצ"ה למת להם, לא יאמינו לדצריהם ולא יתקבלו על לצס כלל. על כן שמו ערמה צפיהם, וצמלמט דצריהם סיפרי לפני ישראל את האמת, ודצרו צצמט ארץ ישראל ופירומו', כמו שאמרו (צמדד יג, כו) צלטו אל הארץ אשר שלמטו וגם צמ חלצ ודצט הוא זה פרי' וגו'. וכוונתם צוה דצמט, למען ימיקו צחרמית לצס את השקר אשר ידצרו אחרי זה, שיסתבלו דצריהם על לצ צני ישראל, ולא ילכו לעלות לארץ ישראל, וכמו שפירש"י להדיא, כל דצר שקר שאין אומרים צו קמט אמת צמלמו אין מתקיים צסופו. נמלל שלקמו את מדת האמת, ועשו אותה טפל למדת השקר, וצוה נמנו כמ ואומן להקליפה, והו

ההיפך לגמרי ממה שעשו יהושע וכלב
כלמור לעיל.

ועל פי זה יוצן למה זכו יהושע
וכלב ליעול גם חלקם של המרגלים
בארץ, מאחר שהם תיקנו את המעוות
אשר העו המרגלים, שלקחו מדת
השקר אשר בה השתמשו המרגלים
לרעה, והפכו אותה לטובה לצטל
עתם הרעה של המרגלים, ולעורר את
לבות בני ישראל להסתוק ולכסוף אל

ארץ ישראל באמנם עלה ועלה וירשנו
אומה, על כן יאות להם משלום גמולם
הטוב, ליקח גם חלקם של המרגלים
וצאלם משנה ירשו. וזה שאמר
הכתוב, ויהושע בן נון וכלב בן יפנה
היו מן האנשים ההם, כלו שלקחו
מיומם ממדתם הרעה של המרגלים,
שהיו אחד צפה ואחד צלב, והפכו את
מדתם לטובה והכניסו אותה אל
הקדושה. ועל זה אמרו בגמרא, מלמד
שנטלו חלקם של המרגלים בארץ, כי
מאחר שהשתמשו במדה הרעה שלהם
והפכוה לטובה, זכו גם לירש חלקם

בארץ כנ"ל.
היורה לנו מזה, כי יהושע וכלב
השתמשו במדת האמת ובמדת השקר,
והמרגלים גם המה עשו כמעשיהם,
שהשתמשו במדת השקר ובמדת

האמת, אמנם החילוק ציניהם הוא
כרחוק מרחק למערכ מהיפוך להיפוך

ממש, כי יהושע וכלב היו אנשי אמת,
רק אחוז במדת השקר כדי להשתמש
בה ולעשותה טפל למדת האמת,
ולהוסיף כח ואומץ אל הקדושה,
משא"כ המרגלים, המה היו אנשי כוזב
ומרמה, ולקחו את מדת האמת, והפכו
אותה לרעה להיות טפל למדת השקר.

ולפי"ז אחי שפיר לשון הכתוב
הנ"ל, כי ישרי"ם דרבי ד', בלשון
רבים דייקא, כלו שיש שני דרכים
ישרים דרבי ד', דרך אחד היא מדת
האמת שהיא מדה ישרה וטובה, ודרך
השני היא מדת השקר, אף שהיא מדה
גרועה ומגונה, עכ"ז ניתנה הרשות
להלשט הכנס אשר ענינו בראשו
להמנהג לעת הצורך גם במדה זו,
לעשותה טפל אל מדת האמת
והקדושה, וכענין שהי' אל יהושע
וכלב, שהמנהגו במדת השקר כפונה
הר"וי להגדיל הקדושה ולהאדירה,
ולפרוש בזה רשת לחגלי הקליפה
לכוננה חמת הקדושה. וזה שאמר,
צדיקים ילבו בם, כלו שזאת פעולת
הצדיקים, להמנהג בשני דרכים הללו
נעמ הצורך. אמנם פושעים יבשלו
בם, כלו שגם הם משתמשים בשני

קיים בשלימות בקדושה יתירה בלי שום
מחשבת פסול, ועל ידי זה הולך ומתגבר
בכל יום בעבודתו יותר ויותר, והולך
ממדיגה למדיגה עד אין קץ ותכלית.
וזהו מטמא טהורים, ר"ל הצדיקים
הטהורים מדמים בעצמם שהם טמאים
ח"ו בחטאם, ומטהר טמאים, ההיפוך
הוא ברשעים החוטאים שחושבים
תמיד שהם צדיקים וטהורים.

וזה שאמר הכתוב, מי יתן טהור
מטמא, פי', מי הוא זה אשר יש לו
טהרה מזה שהוא מטמא עצמו, כי
לפעמים נמצא אדם שאומר שמחסר
בעבודתו ית"ש ומטמא את עצמו,
ובאמת הוא כך, אבל הצדיק האמיתי
על ידי זה יבוא לו טהרה ופרישות,
שהוא מתאמץ ומתגבר בכל יום. וזה
לא אחד, ר"ל מי שאינו עומד במדיגה
אחד תמיד, אלא מתגבר והולך מיום
ליום למדיגה יותר גבוהה, עכדה"ק.

עוד הביא הרמב"ם הרבי ר' אלימלך
זי"ע בספה"ק נועם אלמלך (פי בשלה
בדיה ועתה הרם) בשם הרמב"ם הרבי ר'
בער המגיד מפעויויפש זי"ע, שאמר
לפרש הפסוק (ישעי' ו.ב) שרפים עומדים
ממעל לו, וז"ל הק', פי' הצדיקים
נקראים שרפים, על שם התלהבות אש
משמים והדביקות שבהם, והם צריכים
לילך תמיד ממדיגה למדיגה, והיינו
שרפים עומדים, היינו הצדיקים עומדים
בבחירה הזאת, ממעל לו, פי' שיעלה
למדיגה היותר מעלה הימנו, עכלה"ק.

ודבר נחמד ראיתי בספר ערוגות
הבושם (פי משפטים בדיה וכי יזיה) לפרש
דברי הכתוב (שמות כ. כג) ולא תעלה
במעלות על מוכחי אשר לא תגלה עיוותך
עליו. וי"ל בטעמא דמילתא שצוה
השנית שלא לעשות מעלות להמזבח,
רק להיות עולה בכבש, דנהה החילוק
בין מעלות לכבש הוא, דבמעלות יוכל
להיות עומד לפרש בכל מעלה ומעלה,
ואין צריך לירא שמא יפול, משא"כ
בכבש צריך לרוץ עד שיגיע לראשו של
המזבח, ולא אפשר להסיח דעתו אפי'
לרגע מלהתעלות יותר ויותר, כי אם
יסח דעתו יפול לאחור.

ונודע כי המזבח רומז על עבודת
השנית כנודע, ורצה הקב"ה להורות
בוה, שלא יעמוד האדם במדיגה אחת
באמצע העבודה, אלא שיהי' הולך
ממדיגה למדיגה תמיד, ויעלה
במעלות גבוהות בעבודת השנית. ועל
זה מזהיר הכתוב, לא תעלה במעלות
על מזבחי, כלו שבעבודת השנית לא
יעלה האדם במעלות, כי אז יוכל
לעמוד באמצע, אלא יעלה על כבש
דוקא, שלא יוכל לעמוד לפרש באמצע
העבודה, עכתי"ד.

ובענין זה המליץ בספה"ק מאור
ושמש (פי שופטים) מאה"כ (דברים טז, כב)
לא תקים לך מצבה אשר שנה ר' אלקיך,
כלו שלא ישאר האדם במצב אחד
בעבודת השנית, אלא בכל יום יעלה
מעלה מעלה במדיגה יותר גבוהה.

ועתה עינא ממו זי' משמי דהרה"ק מוה"ר משה לייב מאסאבוב זצ"ל, שאמר כי אפילו המדה של מינות ואפיקורסות, יש זו מועלת בעבודת הקודש, והיינו כשרואה האדם איך שמצדו מנטער על איזה דבר, כגון שמייגע עלמו לאורך פרנסתו ואין לו לחם לאכול ונגד לצוש וכדו', או לא ישיס זד' מנעמו צאמרו, הרי הקצ"ה הוא הטוב והמטיב לכל ומיין מוון לכל ציומיו, וא"כ בודאי יזמין למצדו כל זכרו, אלא צוואה שעה יאחו צמדת האפיקורסות, ויעשה כל מיני השדמלות לסייע לוולחו ולהקימו.

וכן מוצא בשמו של הרה"ק מוה"ר משה לייב זצ"ל הג"ל בסידור דעת קדושים לתלמידו הרה"ק מבושאש זצ"ל צרכת שעשה לי כל צרכי, לללאורה יש לקרק צאומרו "לי' בלשון יחיד, ולמה נשמה מנעב צרכה זו מכל שאר הצרכות שנאמרו בלשון כללי. אלא הוונה כנ"ל, כי לגבי דקדק וגמילת חסדים נריך להיות צעיי האדם כאלו עוב השי"ת השגחתו מלהשלים להחזק די מחסורו, ורק על ידי חלק שלו בצדקה ימיו העניים. ואם כן, רק על ענמו יכול אדם לומר שהשי"ת עשה לו כל זכרו,

שיס לו מדת הצטמון והסתפקות, משא"כ על זולמו נריך להיות צעיינו כאלו אין השלמת הנזכרים נעשית רק על ידי מינות נדקה, עכ"ל.

ועד"ז אמרו חו"ל (מגילה פה): לגבי המדה של לימות, אמר רב מחנן, כל לימותא אסירא צר מלימותא דעבודה זרה דשריא. וצוהר הקדוש (מ"צ נג): אמרו, צדיצור של לא מלח יש פסיק צין מיצת לא למיצת מלח, כי לפעמים הוטרע סורה הרלימה, כגון מיצת צית דין כשעובר האדם על פקודא לאויימתא. וכן צדיצור של לא תגנוב יש פסיק, כי הוטרע סורה לגנוב דעת רבו צמורה וכדו', וכמו"כ הדיצור של לא תחמוד, יש חמדה שמוחתת, כגון חמודא לאויימתא, יעו"ש צוהר.

וכמו כן מוצא בספרים הקדושים לגבי המדה של פירוד ומחלוקת שהיא מדה גרועה מאוד, אמנס כשהאדם נמלא בצביעת אנשי רשע ובעלי מריצה, אז נריך האדם לעשות פירוד ולהתרחק מהם לגמרי, וכמו שפירשו הקדמונים במה שאמר דוד המלך ע"ה (מהלם לה, טו) בקש שלום ורחפסו, כלו' שצריך האדם להיות חמיד אוהב ומנפש את השלום,

במדריגות גבוהות מאוד, ופשט צורה ולבש צורה חדשה לגמרי.

[ורגיל הי' כ"ק אאמו"ר זצ"ל לספר, כי כ"ק זקני מצאנו ד"ע הי' חי בדחקות ובצמצום עד מאוד, וכשהי' נוגע לצורך פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו לא התנהג עצמו בהרחבה כלל. אמנס כאשר בא לקיים איזה מצוה, ואפילו להיזדר מצוה, [בנוסף על מצות צדקה, שהי' מפור הון תועפות בהפלה יחירה נודעין, הי' מפור הרבה ממון ולא הי' מתחשב בהוצאות כלל, מחמת רוב השתוקקותיו וחמדתו לקיים את המצוה בהיזדר, ובבחינה שמצינו אצל שלמה המלך ע"ה (דהי"ב ט, כ) אין כסף נחשב לאומות].

והנה כשהאדם כוסף ומתאוה לאיזה דבר, אז מתבונן בשכלו ומתייעץ בלבו מהו לעשות להגיע לתכלית הדבר המתאוה, ומצדד בדעתו המעלות והחסרונות של אותו דבר, ואם יהי' לו לתועלת או לא וכדו', ובחינה זו נקרא בשם מרגל, כי כן הוא מעשה המרגל, שמתיר בשכלו איך יוכל לבוא לזה המעשה ואם יהי' לו לתועלת. ועל זה הזהירה התורה הקדושה, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו', כלו' שלא תלכו אחרי תשוקתכם ותאוותכם לדברים גשמיים, אלא וראיתם אותם, כלו' אחר זה כן טוב לתור ולהשתוקק, ומצוה לרגל, ע"י הסתכלות בציצית, וזכרתם את כל מצות ד', כי חוט התכלת

רומז על יראת שמים, וכמו שאמרו (סוטה יז) תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד, וכן נודע כי "ציצית" הוא מלשון הסתכלות, וע"י הראי' על הציצית מתבוננים בזה כי הקב"ה משגיח בעולם, ור"ל דצריך האדם לילך אחר ההשתוקקות והכיסופין למצות ומעשים טובים, וכמאמר ד"ל (תדא"י פכ"ה) חייב אדם לומר מחי יגיעו מעשי למעשי אבותי.

[ב] וכל הזכרים נפש האדם משתוקק למעלה ימורה מצמימת מדריגתו.

ענין זה מבואר הרבה בספרים הק', שהאדם הוא בגדר הולך, וצריך תמיד להשתוקק להיות מחדש בטובו בכל יום תמיד, לעלות מדריגה בתר מדריגה בעבודת השי"ת, ולא להסתפק בעבודתו מיום אתמול ונהנין מבואר כמ"פ בספיק דברי חיים, והזכינו לאחריה מה שכתב בפ' נצבים (ע' רצה), ולהי"ק שטבע האדם הוא להיות הולך, ואי אפשר שיעמוד במדריגה אחת, ולכן בכל יום ויום מוכרח להיות הולך מדרגא לדרגא, או לטוב או להפכו, עיי"ש. ועד"ז פי' הרה"ק מוה"ר מנחם מענדל מקאסוב זצ"ל [מוצא בשמו בספיק תורת חיים לבנו הרה"ק מוה"ר חיים מקאסוב זצ"ל פ' כי תבוא מאה"כ (שי"א כ, כז) מודע לא בא בני ישי גם תמול גם היום, כלו' שהפסוק מתמה, מדוע לא בא דוד

(פס קט"ה) [ו] על זה יראו וישתוקקו, לצוֹח למדרגת היראה יותר מכלי יולמו, וכמאמר ז"ל (מח"ל פכ"ה) 'אמר כל אדם ממי יגיעו מעשי למעשי אצותי. ואמר השתוקקו הוה מנוה להלן, כי הגם שלא יוכל לצוֹח למדרגה גדולה, כי לא כל אדם זוכה לחמה ומורה, על כל פנים שגור השתוקקות צדו ונפשו משוטטו צירפיה, וכמשל (מחש משלי פ"ו) הנכנס למנוחו של צושם ריחו קלט. מה שאין קן המר אמרי מתשצת סוֹך ס"ו לחלוות גשמיות, הגם אם לא יעצור, מוהס נפשו ושללו מעניינים המאוות העוצרים צדמויו ס"ו, ולוה עומה סורה הקדושה ולא מתורו וגו', רק ולחמס וחרמס אם כל מלות ד'.

*

[א] שמתצני נן אדם להשתוקק הרצה יותר ממדרגתו, וכל אחד ממאווה למרון, כמו שאמרו יש לו מנה רוחה מחמס, וכל הדצרים נפש האדם משתוקק למעלה ימירה מצומת מדרגתו.

הנה דברים הללו הם חלק ממאמר ארוך בספיק דברי חיים בפרשתנו, שמבאר בתוך דבריו הק' דברי הכתוב (במבר טו, לט) ולא תהוו אחרי לבבם ואחרי עיניכם וגו' למען תזכרו ועשייתם את כל מצותי וגו'. ותוכן דבריו, כי הנה האדם מושרש בטבעו, מצד עצם מהותו, להיות משתוקק ומתאוה תמיד ללכת למעלה ולהתעלות לאיזה יתרון

במעלתו ובמדרגתו בכל עניניו, ולדוגמא, מה שאמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ה, ט) אוהב כסף לא ישבע כסף, שמשתוקק תמיד ליתרון, והואם לעולם אינו מסתפק במה שיש לו ואינו שמח בחלקו, אלא תמיד משתוקק להרויח יותר, ומי שיש לו מנה רוצה מאתים.

האדם לטובת העולם, כמו שכבר הזכרנו (שיעור ד"ח פ' קדושים דהאי שהא) מאמר העולם שהביא הרמב"ם ז"ל בהקדמה לפי' המשיניות, לולא המשתגעים הי' נשאר העולם חרב, שאין לך שגעון יותר מזה, שמשקיע האדם כוחות עצומות, ונוסע נסיעות ארוכות ועובר ימים ונהרות וכדו', רק כדי להרויח כמה דינרים, אבל רק באופן זה יש לעולם קיום, כי אלמלא כן לא הי' מי שיעבוד בשביל ישוב העולם, עיניי באריכות.

וכמו כן הוא בעניני רוחניות, שנפש האדם משתוקק ומתאוה לשרשו למעלה. וכן אמרו רז"ל (קה"ד ה, ח) עה"פ הנ"ל, אוהב כסף לא ישבע כסף, אוהב מצות לא ישבע מן המצות. וכבר דברנו מזה הרבה כי זה הי' מהותו של כ"ק מן זקני מצאנו ז"ע, וצדיקי דורו הפליגו מאוד עבודתו הקדושה בזה ביניעה עצומה, שהי' הולך תמיד ממדרגה למדרגה בעבודת השי"ת, עד שאמרו שבכל פעם שבאים אצלו אין מכירים אותו כלל, כי עלה ונתעלה

אצל כשנוגע לרשע וצול מחלוקת, אז ורדפסו, ומחאה"כ (ישעי' מח, כג) אין שלום אמר ד' לרשעים. וענין זה רמו הבעל השוריים כפסוק (בראשית יג, יא) ויפרדו איש מעל אחיו אברים ישב צאֵךְ כענן וגו', איש מעל אחיו אברים ס"ט שלי"ס, לרמו ענין זה, שכלשר המדובר הוא באיש ריב ומדון כמו לוט, אז הפירוד הוא דבר טוב ונאה, והוא הגורם לשלום.

המורס מדצרינו אלה, כי כל המדות שנבראו בעולם, אף אותן הנאלץ שאין בהם שום טועלת לטובה, עכ"ז יש בהם מלד הטוב גם כן, וכדצרי הספר יערה המכה, שהקצ"ה לא צרא שום מדה שאין בה טועלת להקדושה, וצדאי גם צמדות הללו אפשר להשתמש בהן לטוֹךְ גבוה ולעניני הקדושה, וכל ערוס יעשה צהשל וצדעט להשתמש בהן רק לעצרת הקודש, ולא להכשל בהן ס"ו.

ומעמה מה מאוד יונעס מה שאמרו צמדט טנחומל הנ"ל, שלא לך אנשים וגו', עליהם משה אומר כי דור תהפוכות המה. ר"ל שטעו את הסיפוך ממעשה יושע וכל, כי יושע וכל שחי שלמים צמדת האמת, לקחו מדת השקר לעטמו טפל

למדת האמת, לא כן המרגלים, שהס לקחו מדת האמת והשתמשו בה להוליא זממס הרע, ועשו אותה טפל למדת השקר.

ועפ"ז יצאלר היטב דצרי הכמוצ שלפנינו, ועברי בלב עקב היתה רוח אחרת עמו, הכוונה, שהי' כלב ענד נאמן לר', ולא זו בלבד שהי' איש אמת ועולה לא נמלא על שפמיו, אלא גם לקח מדת השקר ועשה אותה טפל למדת האמת. וז"ש עקב היתה רוח אחרת עמו, "רוח" היינו הדבור [ע"ד שפי' המרגוס על הפסוק (בראשית א, ז) ויהי האדם לנפש חי, לרוח ממלאך, ור"ל, כי אף שהי' פה אחד עם המרגלים, שאמר להס אני עמכם צענה וכמו שפירש"י כאן, לא הי' פיו ולבו שוין, אלא ויבלא אחרי, ופירש"י שזה מקרא קצר והול"ל וימלא את לבו אחרי, כלו שצלו הי' שלס עם ד', והי' אחד צפה ואחד בלב, וכל זה עשה להנניס מדת השקר לנד הקדושה.

וצדך אמר יש לומר הכוונה צאומרו ויבלא אחרי, כלו שהי' ממלא ומשלים את המדה הרעה החמת של שקר, כי הקצ"ה צרא את המדה שמהי' לה איזה טועלת להקדושה, וכמ"ש צספר יצירה כנ"ל, והוא

השלים את המדה והכניסו אל הקדושה ועשאו טפל למדת האמת.

ועל זה ממשך הכמוה, והביואותיו אל הארץ אשר בא שמה, דכיון שלקח גם מדתם הרעה של המרגלים והפך אותה לטובה, וזה גם לחלקם של המרגלים בארץ, וי"ש והביואמוי אל הארץ, שיקבל חלק בארץ הקדושה, אשר בא שמה, כלו בנוסף על חלקו המיועד לו מקודם בארץ ישראל שפבר בא שמה, וזה גם לחלקם של המרגלים, ממדת שהי שלם צמדת האמת, עד כדי כך שהכניס גם מדתם הרעה אל הקדושה למדת האמת.

ויש להוסיף נוסף באומרו והביואותיו אל הארץ, שרמו הכמוה צוה, שזכה לירושם הארץ בשביל מדת האמת, עפ"י מה שאמרו ז"ל בחיקויי זוהר (הקדמה ד.) עה"פ (מהל"ס פה, יב) אמת מארץ תנמת, כי המספר של חצות אר"ץ הוא א"לף מ'אמ"ס משע"ס, שהוא ר"ת אמ"ת, ע"ש. וזה

* * *

שרמו הכמוה, והביואמוי אל הארץ, כלו בשביל מדת האמת המרומז במצות אר"ץ.

ומסיים הכמוה, ורעו יורשנה, י"ל דוה קאי על מדת האמת שהוא קנה לטעמו, זה יהי מורשה לבניו ולבניו אחריו, כי האמת יש לו קיום לדורי דורות עד עולם, וכמאמר הכתוב (משל ב, ז) מתהלך צחמו לדין אשרי בניו אחריו, וכאז"ל בגמרה (שבט קד.) קושטא קאי. הרי שמדת האמת יש לה קיום והמשכה, ועל זה אמר ורעו יורשנה, כלו שבניו ירשו מדת האמת שלו, כי אין אדם מוריש שקר לבניו.

יעור השי"ת, שהי' לנו שכל ומצוה איך להשממש בכל המדות בלאו, ויקיים בנו מקרא שכמוה (מיה ז, כ) מתן אמת ליעקב, שע"י מדת האמת מוכה לראות בבין בית השלישי שהוא כנגד יעקב אבינו, צביאת משיח דדקנו צב"א.

*

שיעור בספה"ק דברי חיים
ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שבת קודש פרישת שלה שנת תשס"ה לפ"ק

ספה"ק דברי חיים
ח"א עמ' קעד : לפרשת שלה
אך צאמת לאינו בטבע שצרא הקב"ה וצ"ש באלם, [א] שמתבעי בן אדם להשמוקק הרבה יותר ממדריגתו, וכל אחד מתאוה ליטרון, כמו שאמרו (קה"ד א, י) יש לו מנה רוחה מאמ"ס, [ב] וכל הדברים נפש האדם משמוקק למעלה ימירה מצחיות מדריגתו. אך רוח הוא באנוש, והגם שנפשו משמוקק לדבר מה, רואה דעמו אם יוכל לבא ליה הכוסף הנכסף לנפשו, וגם ממיעץ צלנו הארץ לעשות שיוכל לבא לתלית הדבר שמתאוה, ומה יהי צסופו, אם יגיע ליה המעלה, אם יהי לתועלתו או ח"ו ארצה לא לתועלתו.

והנה צאמת [ג] מדות שצאלם המה בצחיות גשם מורכבים מדי' ליחות אדומה ולבנה [ויקרא ושחור] וכו' (חיק"ו מ' ע, קה"ה) והוא משותף בחוש המישוש, אך השכל שצאלם הוא רוחני, וצו יוכל להשיג אפילו דבר רוחני שאינו בגשם רק רוחני, ואך משותף האדם שכלו בהמדומ, וחאמ הוא שלימות האדם שימשך במדומיו אחר השכל. והנה כשהאדם כוסף לאחיה דבר מהגשמי, מתבונן בשכלו מהו לעשות

להגיע לכוסף הלו וכנ"ל, מקרי כעין צחיות מרגל, כי הוא ממיר בשכלו אם יוכל לבא ליה המעשה ומה מועלתו, ואם כי השכל אינו מעין מדות הגשמיים, משלת חכמתו לתועלת המדות לעיין חכליתם, ונקרא בשם מושאל צחיות מרגל.
ועל זה הוהירה הסורה הקדושה (צמדז טו, לט) לא תמורו אחרי [לצבס ואחרי עיניכם] וגו', כי צאמת מי שיש צו יראת השם ותחמת השם בקרבו, לא יבא ח"ו לעשות עזירה ששאל נפשו, ורק אם ח"ו מתאוה לדבר מה, מחפש הארץ לעשות התאוה בדרך היסר. ואך צאמת כשח"ו ממיר צלנו לעשות דבר תאוה, הגם שרצונו לעשות על פי היסר מצלי לעבור על המלוה, [ד] מכל מקום ילכד ח"ו צמנודה, כי יקיתו יצרו להראות פנים של היסר, כי אם ח"ו רק יסקיע נפשו בהתאוה לא יעלל.

ולכן הוהירה סורה הקדושה לא תמורו אחרי לצבס, היינו [ה] שלא יספון כלל זולת אהבת השם יצברך ויתעלה, וכמאמר הוהיר הקדוש (שלח קשה) ורחיטם וגו' היינו צמר לבא דא ועינא דא, היינו היראה שמרומז בחוט חלמת